

اصفهان از نگاه اخگر

جلد دوم

www.ketab.ir

عبدالمهدی رجایی

سرشناسه	: رجایی، عبدالمهدی
عنوان و نام پدیدآور	: اصفهان از نگاه اخگر / نویسنده عبدالمهدی رجایی؛ ویراستار علمی رضوان پورعصار؛ مدیر تولید [سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان] مرکز اصفهان شناسی و خانه ملل.
مشخصات نشر	: اصفهان: سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	: ج دوم
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۱۳۲-۱۳۴-۴
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: نمایه.
موضوع	: اخگر (روزنامه)
موضوع	: اخگر (روزنامه) -- فهرستها
موضوع	: روزنامه های فارسی
موضوع	: مطبوعات -- ایران -- اصفهان
موضوع	: اصفهان -- تاریخ -- ۱۳۰۴ - ۱۳۲۰ -- نشریات ادواری
موضوع	: ایران -- تاریخ -- پهلوی، ۱۳۰۴ - ۱۳۲۰ -- نشریات ادواری
شناسه افزوده	: پورعصار، رضوان، ۱۳۴۱ - ویراستار
شناسه افزوده	: مساج، علی رضا، ۱۳۵۶ -
شناسه افزوده	: سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان
شناسه افزوده	: سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان. مرکز اصفهان شناسی و خانه ملل
رده بندی کنگره	: DSR / ۵ / الف ۳۹۲۳
رده بندی دیویی	: ۰۸۲۲۰۵/۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۳۰۴۷۹۱

اصفهان از نگاه اخگر

نویسنده: عبدالمهدی رجایی

ویراستار علمی: رضوان پورعصار

ویراستار: مریم قانونی / استخراج نمایه: مریم قانونی

ناشر: سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان

مدیر تولید: مرکز اصفهان شناسی و خانه ملل

طرح جلد: وحید شریفی / لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مجتمع چاپ رضوی

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۳ / قطع: وزیری / ۳۶۱ صفحه

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه / قیمت: ۱۲۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۳۲-۱۳۴-۴

مراکز پخش: ۳۲۲۰۸۱۸۰ و ۳۲۲۳۱۰۸۶-۰۳۱

فهرست مطالب

عنوان.....	صفحه.....
مقدمه.....	۴۵۳.....
سال (۱۳۱۳).....	۴۵۶.....
سال (۱۳۱۴).....	۵۳۲.....
سال (۱۳۱۵).....	۶۱۲.....
سال (۱۳۱۶).....	۶۹۲.....
فهرست اعلام.....	۷۷۸.....

باسمه تعالی

بعد از مدتها تلاش همکاران مرکز اصفهان‌شناسی و انتشارات سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان، جلد اول کتاب «اصفهان از نگاه اخگر» منتشر شد. این کتاب حاوی نمایه اخبار، مقالات و آگهی‌های روزنامه اخگر در فاصله زمانی سال ۱۳۰۸ تا ۱۳۲۲ شمسی بود. امیدواریم در آینده نزدیک لوح فشرده این کتاب که همراه با تصاویر روزنامه‌های مربوطه است نیز در اختیار همگان قرار گیرد.

اینک جلد دوم مجموعه «اصفهان از نگاه اخگر» مربوط به اخبار سال‌های ۱۳۱۳ تا ۱۳۱۶ هجری شمسی به مثاقان ارائه می‌شود. این کتاب که با تلاش آقای عبدالمهدی رجایی و خانم رضوان پورعصار و ویراستاری خانم مریم قانونی آماده انتشار شده است، به همراه لوح فشرده که حاوی نمایه کامل روزنامه اخگر و تصاویر مربوطه است و به همت سرکار خانم زنگنه آماده استفاده شده، در اختیار محققان قرار می‌گیرد.

این کتاب به عنوان یک حرکت تازه پژوهشی قطعاً دارای نواقص و اشکالاتی است که انشاءالله راهنمایی پژوهشگران و منتقدان ما را در ادامه راه یاری می‌نماید. به هنگام مطالعه این کتاب توجه به موارد زیر مفید خواهد بود.

۱. روزنامه اخگر در شرایطی که میهن عزیزمان دچار استبدادی سیاه و وابسته بوده، منتشر می‌شده است. اخبار و مقالات نیز به اجبار در چنین فضایی نوشته شده و امکان نگارش و چاپ بسیاری از مطالب برای روزنامه‌نگاران فراهم نبوده است. درج نشدن برخی اخبار و سکوت در خصوص برخی وقایع، خود به عنوان موضع‌گیری روزنامه محسوب می‌شده است. برای دستیابی به دیدگاه نویسندگان روزنامه باید مطالب روزنامه‌های اخگر و اصفهان در فاصله زمانی شهریور ۱۳۲۱ تا مرداد ۱۳۳۲ نیز مطالعه شود و مطالعه و بررسی دیگر کتب منتشره و اسناد موجود مکمل این مطالعات خواهد بود.

۲. بسیاری از روزنامه‌نگاران در این دوره دچار نوعی غربزدگی بودند و با همین نگاه به مسائل جامعه ایرانی و اصفهان نگرسته‌اند. این نگرش بر روی بسیاری از اخبار اثر گذاشته است. توجه به این موضوع محققین را در تحلیل اخبار یاری خواهد کرد.

۳. برخی تیتراها و توضیحات نویسنده محترم توانسته است تا حدودی موضوع را روشن نماید. خبر مندرج در شماره ۱۰۵۲ (تیر ۱۳۱۹) و توضیح نویسنده مبنی بر «وجود ۱۷ دانش‌آموز دختر در کلاس پایانی سیکل دوم سال تحصیلی ۱۳-۱۴ در شهر اصفهان و مردود شدن ۴ نفر از آنها و کسب معدل ۱۳/۷۸ از سوی دانش‌آموز دختر رتبه اول» به نوعی یک خبر کامل از وضعیت آموزشی دختران در آن سال است یا خبر مندرج در شماره ۱۰۳۸ (۲۵ اردیبهشت ۱۳۱۴) و توضیح نویسنده مبنی بر دعوت حکمران اصفهان از محترمین شهر برای صرف چای در حضور وزیرمختار فرانسه به تنهایی نفوذ فوق‌العاده سفرای برخی کشورهای اروپایی را در ایران نشان می‌دهد.

۴. برخی تیتراها و توضیحات نویسنده محترم نمی‌تواند همه ابعاد مطلب را برای خواننده روشن سازد و مراجعه به خبر کامل مندرج در روزنامه با استفاده از لوح فشرده ضروری است. به عنوان مثال خبرهای «تهیه احصائیه» و توضیح نویسنده مبنی بر تهیه لیست فواحش شهر برای اداره صحنه جهت معاینه آنها (شماره ۲۱/۸۰۶ آذر ۱۳۱۱) و «معاینه فواحش» و توضیح نویسنده مبنی بر اینکه مقرر شده است فواحش هر دو ماه یکبار در مرخصخانه خورشید معاینه شوند (شماره ۸۰۹/۸ دی ۱۳۱۱) و نیز «معاینه فواحش» و توضیح نویسنده مبنی بر اینکه از روز دوشنبه این هفته معاینه فواحش در مرخصخانه خورشید آغاز شده است (شماره ۱۵/۸۱۱ دی ۱۳۱۱) و خبر «احصائیه و معاینه فواحش» و توضیح نویسنده مبنی بر اینکه معاینه فواحش که از چندی قبل شروع شده بود، به اتمام رسید (شماره ۲۰/۸۲۰ بهمن ۱۳۱۱) بیانگر بخشی از واقعیت‌های آن جامعه است و مراجعه به متن اخبار و ملاحظه اینکه نزدیک به هزار نفر فاحشه در شهر اصفهان آن روز معاینه شده‌اند و تیمی از آنها بیمار بوده‌اند، عمق فقر و فساد شهری که کمتر از ۲۵۰ هزار نفر جمعیت داشته و شهری مذهبی بوده است را نشان می‌دهد و وقتی می‌بینیم در روزهای بعد اصناف خوراکی‌پز و میوه‌فروش و قناد و حمالی و... برای معاینه احضار می‌شوند، در می‌یابیم که حکومت به نوعی فحشا را نیز یکی از مشاغل قلمداد می‌کند. در پایان از اینکه می‌توانیم پژوهش‌های محققین گرامی درباره اصفهان را آسانتر و عمیق‌تر نماییم، خداوند را سپاس گفته و شکرگزاریم و از حمایت‌ها و مساعدت‌های شهردار محترم و همکاران معاونت فرهنگی و سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان، تشکر می‌نماییم.

احمد زمانی

رئیس مرکز اصفهان‌شناسی و خانه ملل